

Monumentnummer*: 514882

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 21 februari 2000
Kadaster deel/nr 82682/88

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Grou Leeuwarden Fryslân

Locatiennaam Locatieomschrijving
Grou

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Grou G 518

Omschrijving**

Inleiding

De omgrachte AMERIKAANSE BOERDERIJ in Ambachtelijk-traditionele baksteenarchitectuur is gebouwd in 1925 naar ontwerp van de Leeuwarder architect S. Schaap Hzn., in opdracht van notaris S. Boltjes te Baarn. Het werk werd uitgevoerd door bouwbedrijf R. de Jong uit Grou. De huidige boerderij vervangt een oudere boerderij op hetzelfde perceel waarvan de afbraakstenen zijn hergebruikt in de fundering. De singelbeplanting bestaat uit meest beuken en kastanjes van jongere datum en een sterk uitgedunde boomgaard met vruchtbomen aan de zuidwestzijde. De oorspronkelijke houten zesruits-ramen zijn gedeeltelijk vervangen door drieruits-ramen met horizontale roedeverdeling. De kraalschroten van de oorspronkelijke, opgeklampte deuren zijn bij de vernieuwing vervangen door eenvoudige planken. Deze wijzigingen zijn van ondergeschikte betekenis.

Recentere aanbouwen, meest onder lessenaardak, aan de 'dwarsarmen' van de schuur, vallen net als een oudere bijsschuur, buiten bescherming van rijkswege vanwege geringe architectonische waarde. De rieten dakbedekking is afgedekt met golfplaten; de golfplaten zijn niet beschermd.

Omschrijving

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De boerderij heeft globaal de plattegrond van een Latijns kruis. Zij is opgetrokken in bruine baksteen onder een mansardekap. Het woonhuis is door een halfsteens krimp, de geringere hoogte en het pannendak, te onderscheiden van het bedrijfsgedeelte, dat gedekt is met riet.

Het woonhuis heeft een tamelijk vierkante plattegrond. Het opgaande muurwerk is verticaal geled door een borstwering in kruisverband. De scheiding met de opgaande gevels, in halfsteenverband met spouw, bestaat uit een rollaag. De voorgevel is hoger opgetrokken dan de beide zijgevels; de dakschilden zijn belegd met rode kruispannen met bijbehorende vorsten. De voorgevel met wolfseind is symmetrisch ingedeeld: in het midden een inpandig portiek met stoep in terazzo-werk; een paneeldeur met twee diamantkop-panelen en twee glaspanelen; in het bovenlicht gekleurd glas-in-lood. Aan beide zijden van de portiek bevindt zich een tweelichts H-venster. Op de verdieping drie zesruits-vensters. In de zuidelijke zijgevel zijn een paneeldeur met twee diamantkop-panelen en twee glaspanelen met zij- en bovenlicht; een tweelichts H-venster en een H-venster.

In de noordelijke zijgevel zijn twee kleine H-vensters met luiken, een tweelichts H-venster en een H-venster.

Het bedrijfsgedeelte is opgetrokken in twee bouwlagen op een trasraam met rollaag; de opgaande gevel van de eerste bouwlaag in halfsteens verband met spouw en de tweede bouwlaag in Vlaams verband; de lichtopeningen zijn in hoofdzaak de houten, oorspronkelijke zesruits-vensters onder een rollaag die rond alle gevelwanden loopt. De brandmuur van de schuur, die aansluit bij het woonhuis, heeft uitkragende schouders onder een waterlijst die is afgedekt met vastgemetselde kruispannen. De gevelwanden worden oversneden door een noordelijke en een zuidelijke aanbouw, respectievelijk jongvee-stal en wagen- en gereedschapsschuur. De mansardekap is gedekt met riet. In de eerste bouwlaag zijn drie zesruits-vensters, een opgeklampte deur en drie vensters. In de tweede bouwlaag zijn afwisselend een zesruits-venster en een opgeklampte deur waarvan één met een getuide, betonnen balkonvloer; de tuien zijn getordeerd. In het achterste gedeelte van de schuur is in beide bouwlagen nog een venster. De achtergevel heeft een symmetrische indeling met ramen en deuren; het midden wordt geaccentueerd door deuren en het trijshuis: van links naar rechts een opgeklampte staldeur, een venster, een dubbele deur, een venster en een opgeklampte staldeur. Op de verdieping een zesruits-venster aan weerszijden van een opgeklampte deur (kraalschroot). Aan de nok het trijshuis, gestut door korbelen van I-profiel-staal op een dito schraagblok. De zolderdeur (kraalschroot) schuift in geleiders vertikaal open en dicht. In de noordgevel van het bedrijfsgedeelte zijn in de eerste bouwlaag vensters en in de tweede bouwlaag zesruits-vensters en een opgeklampte deur.

Haaks op de zuidgevel is een aangebouwde bijschuur voor voertuigen en gereedschappen, opgetrokken in één bouwlaag onder zadeldak, gedekt met riet. In de westgevel: twee deuren met zijlicht onder een getuide betonnen luifel, een zesruits-venster en een inrijdeur. In de kopse gevel van de schuur: twee zesruits-vensters en een opgeklampte deur en in de geveltop twee zesruits-vensters. In de oostgevel: dubbele schuurdeuren.

Haaks op de noordgevel is een aangebouwde bijschuur (jongeveest) in één bouwlaag onder zadeldak, gedekt met riet. In de kopse gevel van de bijschuur aan de noordzijde: twee deuren, ramen en in de geveltop twee ramen en een deur. In de oostgevel: dubbele schuurdeuren met aan weerszijden een zesruits-venster.

De oorspronkelijke indeling van het INTERIEUR van de boerderij is herkenbaar en gedeeltelijk nog origineel. Tot de waardevolle onderdelen van de inrichting behoren onder meer: een gedeelte van de oorspronkelijke stallen in de schuur met Hollandse stalling, bestaande uit een voergang met aan beide zijden stalen kolommen en I-profiel stalen balken en naambordjes van de koeien; de verdieping met een houten vloer waarin voerluiken; de kapconstructie is onbeschoten en bestaat uit schenkelspanten op muurstijlen;

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

hier een hijs-installatie.

De indeling van het woonhuis is herkenbaar. Tot de waardevolle interieur-onderdelen behoren onder meer de droogzolder met spekhok en de eenvoudige personeelskamer.

Waardering

De Amerikaanse boerderij onder baksteenarchitectuur uit 1925 naar ontwerp van de Leeuwarder architect S. Schaap Hzn. is van algemeen cultuurhistorisch en architectuurhistorisch belang:

- als bijzondere uitdrukking van een typologische ontwikkeling, namelijk het niet-streekgebonden boerderijtype, onder invloed van moderne bedrijfsvoering met een Hollandse stallingswijze,
- vanwege de bijzondere samenhang tussen exterieur en interieuronderdelen, zowel uitgedrukt in de metselverbanden, als de aanwezigheid van een trijshuis,
- vanwege de hoge mate van architectonische gaafheid van het exterieur,
- vanwege de redelijke mate van herkenbaarheid van het interieur,
- vanwege de redelijke mate van typologische zeldzaamheid op provinciaal niveau in combinatie met de hoge mate van gaafheid van het exterieur en de redelijke mate van herkenbaarheid van het interieur.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)

Functie

Boerderij(M1)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument